

Gunnar Elstad:

Et menneske i vekst.

En nyfødt baby er et lite underverk. Et fullkomment lite menneske med ørsmå fingre og tær med alle detaljer på plass. "Fylt av glede over livets under", synger vi når vi bærer barnet til dåpen.

Men prøv å forestille deg hvordan du ville reagere dersom du om tre år - eller ti - møter den samme babyen og han eller hun

fremdeles er baby! Da ville du bli både forskrekket og redd. Da sto du overfor en tragedie. Selvfølgelig ville du kunne føle en overstrømmende kjærlighet til dette barnet. Likevel, du ville ikke være i tvil om at noe var galt.

Det normale er at der det fødes liv, der kommer veksten.

Ikke forbli på barnestadiet. I mange kristne miljøer er vekst nærmest et "fy-ord". En snakker helst ikke om vekst. En snakker heller om at en hele tiden skal begynne på nytt og på nytt igjen.

Bibelen forkynner vekst - helt klart. Derimot formaner den aldri kristne mennesker til å begynne på nytt. Og det Bibelen sier og ikke sier, er normgivende for oss. Et grunnleggende luthersk prinsipp er at Bibelen alltid er viktigere enn tradisjonen.

La oss høre hva Paulus sier til korinterne: "Likevel kunne jeg ikke tale til dere, brødre, som til mennesker som lever ved Ånden. Jeg måtte tale til dere som til mennesker slik de er av naturen, som til umodne kristne. Melk gav jeg dere, ikke fast føde, for det kunne dere ikke tåle. Ja dere kan det ikke ennå" (1 Kor 3,1-2). Lenger ute i brevet sier han: "Brødre, vær ikke barn i forstand! Vær småbarn i ondskap, men fullvoksne i forstand" (1 Kor 14,20). Det normale er at en legger av seg det barnslige, også når det gjelder åndelige ting: "Da jeg var barn, talte jeg som et barn, tenkte jeg som et barn, dømte jeg som et barn. Men da jeg ble mann, la jeg av det barnslige" (1 Kor 13,11)

Det er kristne mennesker Paulus skriver til. Men de er umodne kristne! De er fortsatt babyer som trenger melkemat, mens de etter alderen skulle ha kunnet spise fast føde.

Forfatteren av Hebreerbrevet er om mulig enda tydeligere når han skriver: "For skjønt dere etter tiden burde være lærere, trenger dere igjen at noen lærer dere de første grunnleggende ting i Guds ord. Dere er blitt slike som trenger til melk, ikke fast føde. For den som får melk, er ukyndig i rettferds ord, han er jo et barn. Men fast føde er for de voksne, for dem som ved bruk har øvd sine sanser opp til å skille mellom godt og ondt" (Hebr 5,12-14).

Bibelen har ikke en ureflektert "barnetro" som noe ideal.

Fullverdig ernæring. Det er to ting en baby er avhengig av for å vokse: Ernæring og et omsorgsfullt miljø.

Nå stopper vi først opp ved ernæringen.

Så lenge en er en baby i troen, er melk nettopp det en trenger: "Som nyfødte barn må dere lengte etter den uforfalskede åndelige melk, for at dere ved den kan vokse til frelse" (1 Pet 2,2). Men det normale er at en etter hvert går over til fast føde.

Om de første kristne står det: "De holdt urokkelig fast ved apostlenes lære og ved samfunnet, ved brødsbrytelsen og ved bønnene" (Apg 2,42).

Noen måneder etter at jeg selv var blitt en kristen, fant jeg en frøpose. Bak på posen var det reklame for plantegjødning. Og reklamen forkynte: "Uten næring ingen vekst". Og, merkelig nok, det var denne reklamen Gud brukte for å få meg til å skjønne hvor viktig det var å lese Bibelen. For det posen forkynte er sant også på det åndelige området: Uten næring ingen vekst.

Vekst i tre retninger. Vi skal ikke bare være opptatt av vår egen vekst som enkeltmennesker. Bibelen er faktisk like opptatt av at vi vokser og utvikler oss som menighet og fellesskap.

Paulus snakker om at de hellige skal "bli gjort i stand til tjenestegjering, til oppbyggelse av Kristi legeme, inntil vi alle når fram til enhet i tro på Guds Sønn og i kjennskap til ham, til manns modenhet, til aldersmålet for kristi fylde, for at vi ikke lenger skal være umyndige og la oss kaste og drive omkring av hver lærdoms vind ved menneskers spill, ved kløkt i villfarelsens listige knep. Sannheten tro i kjærlighet skal vi i alle måter vokse opp til ham som er hodet, Kristus. Ved ham blir hele legemet sammenføyd og holdt sammen med hvert støttende bånd, alt etter den virksomhet som er tilmålt hver enkelt del, og slik vokser det sin vekst som legeme til sin oppbyggelse i kjærlighet" (Ef 4,12-16).

Vi kan si at en sunn menighet vokser i tre retninger: Vi skal vokse opp til Kristus, vi skal vokse sammen som legeme, og vi skal vokse utover slik at andre mennesker legges til. Vi skal komme tilbake til dette senere.

Tenåringstendenser? Det finnes også en umoden måte å være opptatt av vekst på. Tenåringer er ofte litt for opptatt av sin egen vekst. For så vidt er det helt naturlig, for det skjer så omfattende forandringer både i kropp og sinn i den perioden. Likevel er det ikke meningen at vi skal tilbringe livet foran speilet og stadig gå rundt og måle vår egen vekst. Det blir noe selvpptatt ved det.

Det typiske for levende organismer er nemlig at de vokser helt av seg selv - vel og merke de får sunn kost og lever i et miljø der de får varme og beskyttelse.

I stedet for den selvpptatte holdningen til vekst, er det mye bedre å være opptatt av å leve nært Jesus og leve nært sin neste.

Der Jesus blir stor for oss og vår neste blir viktig for oss, der kan vi ikke unngå å vokse.

Det er imidlertid ikke sikkert vi merker det så godt selv. For jo større Gud blir, jo mer må jeg innse hvor liten jeg selv er. Og jo større min nestes behov er, jo mer ser jeg hvor jeg kommer til kort overfor ham eller henne. Da kan det hende jeg, dersom jeg befinner meg på tenårsstadiet, blir misfornøyd med det jeg ser når jeg ser meg selv i speilet.

Men likevel, der Gud blir stor og min neste viktig, der skjer det alltid noe. Alltid!

Beskjæring. Selv om vekst er et positivt ord, føles det ikke alltid godt å vokse. Vekst henger nemlig ofte sammen med smerte. Det er det treet som har opplevd noen stormer, som får røtter som virkelig kan kløre seg fast. Det er det kornet som har opplevd noen regnværsdager, som får tyngde. Det er som regel de menneskene som har møtt litt motgang som kan være til hjelp og støtte for andre.

Ikke bare det. Skal vi bære frukt, er det også noe som må skjæres vekk i livet vårt. I lignelsen om vintreet (Joh 15) gjør Jesus det helt klart at "Den som blir i meg og jeg i ham, han bærer mye frukt" (v 5). Har vi nær kontakt med Jesus, skjer altså veksten automatisk. Det kjennes positivt.

Likevel er det noe som er viktig med trær som skal bære frukt. Dersom de bruker kraften til å bære fram grener der det bare er blad, blir det lite kraft igjen til frukten. Det tomatdyrkerne, epledyrkerne og vindyrkerne derfor gjør, er at de skjærer vekk de grenene som bare produserer blad. Det er nettopp denne beskjæringen som fører til at frukten blir stor og saftig. Dette kjennes ikke uten videre positivt.

I livet sammen med Gud vil vi oppleve tap, motgang og utfordringer som "beskjærer" oss i større eller mindre grad. Det at

vi lever i lyset og daglig bekjenner våre synder, er kanskje den viktigste beskjæringen. Noen ganger er skriftemålet en god hjelp.

Vår gamle, syndige natur skal daglig utsettes for beskjæring.

Men det kan hende det også er andre ting vi må gi avkall på, selv om det ikke dreier seg om direkte synd. En idrettsmann må for eksempel gi avkall på ganske mye for å bli god, og det er slett ikke bare synd han må gi avkall på. Han må gi avkall på alt som hindrer vekst og går ut over formkurven. Paulus bruker nettopp idrettsmannen som må gi avkall på en hel del som bilde på oss kristne (1 Kor 9,24-27).

Vekst i tre retninger, nok en gang. Vi skal, som nevnt, vokse opp til Kristus. Der Ordet forkynnes og sakramentene forvaltes, vil mennesker alltid bli knyttet til Kristus og vokse opp til ham.

Ordet kan virke på mange ulike måter. Vi skal bare ta for oss et par bibelsitater: "*La Kristi ord bo rikelig iblant dere, så dere lærer og formaner hverandre i all visdom med salmer og lovsanger og åndelige viser og synger med takknemlighet i deres hjerter for Gud*"

(Kol 3,16). "*Bli fylt av Ånden så dere taler til hverandre med salmer og lovsanger og åndelige sanger, og synger og spiller for Herren i deres hjerter*" (Ef 5,19).

Gudstjenester og møter er en umistelig del av kristenlivet. Likevel er det ikke den eneste delen. Det vi hører skal omsettes i praksis - både innad i menigheten og utad til andre.

Vi trenger hjelp til å leve så nært Jesus at hans lys får skinn inn i våre liv og avsløre synden, at hans person blir tydelig for vårt indre blikk, at hans ord får fylle bevisstheten vår og at hans ånd får slippe til i alle delene av livet vårt.

Så skal vi vokse sammen som lemmer på Kristi legeme. Det nye testamente er fullt av formaninger med dette innholdet: "*Elsk hverandre inderlig av hjertet*" (1 Pet 1,22), "*Vær varmhjertet mot hverandre i broderkjærlighet*" (Rom 12,10). Denne kjærligheten skal rette seg mot alt Guds folk.

Nyfødte barn trenger kjærlighet, varme og beskyttelse. De trenger et fellesskap der en tar seg av hverandre, oppmuntrer hverandre, heier hverandre fram og kan trøste hverandre når livet gjør vondt.

Barn som må klare seg selv, har det ikke godt, og de får problemer med å utvikle seg sunt. En kirkeleder som virkelig uttrykte seg sterkt om kristne fellesskap i forfall, sa en gang at det å føre nyfrelste inn i enkelte menigheter var som å legge levende kyllinger under ei død høne. Et tragisk bilde.

Den kjærligheten Bibelen underviser oss om, er en praktisk kjærlighet. Den er ikke først og fremst en følelse inne i oss. Den er ord og handlinger som går ut av oss og formidler noe til andre. Derfor er det spørsmålet vi alltid må stille oss: Hvilke praktiske konsekvenser har det for meg at jeg skal elske alle de andre i menigheten? Og er svaret at jeg ikke ser noen praktiske konsekvenser, kan jeg trygt trekke den slutningen at jeg ikke har noen kjærlighet til mine medkristne.

"*Et nytt bud gir jeg dere: Dere skal elske hverandre! Som jeg har elsket dere, skal også dere elske hverandre. Av dette skal alle kjenne at dere er mine disipler, om dere har kjærlighet til hverandre*" (Joh 13,34-35). Sterke ord som vår gamle natur gjerne vil vri seg unna.

Og nå er vi faktisk også kommet til kjernen i det vi kan kalle Luthersk kallsetikk. Luther var veldig klar på at vår helliggjørelse ikke først og fremst skjer i enerom overfor Gud. Det er ikke så vanskelig å føle seg from når en har gått i kloster. Vår helliggjørelse skjer først og fremst overfor vår neste - overfor en krevende ektefelle, trassige barn og vanskelige tjenestefolk. Den skjer når vi er gode medmennesker som tjener andre gjennom

vårt yrke. Det er når vi kommer ut av klostertilværelsen og må forholde oss til andre mennesker at vi virkelig utfordres. Det er der veksten skjer. Og denne veksten skjer faktisk både i og utenfor menigheten.

Et sunt kristent fellesskap er aldri fornøyd med at en bare tar vare på hverandre uten at det også legges nye til menigheten. Det er noe som er galt når en arrangerer møteuker for å nå nye, og etterpå trøster seg med at selv om det ikke kom noen nye, så var det mer enn bra nok at de kristne selv ble kraftig oppbygget. Det er ikke mange fellesskap som våger å innrømme at noe gikk galt når nye ikke ble lagt til når det i utgangspunktet var det som var hensikten.

Et fellesskap som ønsker vekst, er alltid opptatt av at evangeliet skal nå ut til andre - både til venner og kolleger, i nærmiljøet, i vårt eget land og til alle verdens ender. Og det gjør noe aktivt og konkret for at dette skal skje!

Må vi først får det godt innad før vi kan begynne å virke utad?

Noen vil alltid hevde dette. Men det spørres om ikke det å virke utad er en så viktig del av et normalt kristenliv at det nesten er umulig å få det godt innad før en også er opptatt av å nå ut. Selvopptatthet er aldri sunt.

Vi må lære oss å møte mennesker utenfor menigheten med kjærlighet og respekt, ikke med kritikk og skepsis. Vi må møte dem med omsorg og varme, uten å behandle andre ovenfra og ned som de var umodne, syke eller svake.

Kanskje er vår største utfordring at vi bare må begynne å møte dem i stedet for å isolere oss og trekke oss unna.

Andre bibelvers om vekst:

"Men vi har det håp at deres tro skal vokse" (2 Kor 10,15).

"Vi ber om at dere må bli fylt av kunnskap om Guds vilje i all åndelig visdom og forstand, så dere kan vandre verdig for Herren, til behag for ham i alle ting, ved at dere bærer frukt og vokser i all god gjerning gjennom kunnskapen om Gud" (Kol 1,9-10).

"For når disse ting finnes hos dere og får vokse, viser de at dere ikke er uvirksomme eller ufruktbare i kunnskapen om vår Herre Jesus Kristus" (2 Pet 1,8).

"Men voks i nåde og kjennskap til vår Herre og Frelser Jesus Kristus" (2 Pet 3,18).

"For troen vokser rikelig hos dere, og kjærligheten dere imellom blir større hos hver enkelt av dere" (2 Tess 1,3).

"Jeg plantet, Apollos vannet, men Gud gav vekst. Derfor er de ikke noe, verken den som planter eller den som vannet, men bare Gud som gir vekst" (1 Kor 3,6-7).

